

Photo Copyright Peter Gannushkin

Large Unit

Website <http://www.paalnilssen-love.com/>
Twitter https://twitter.com/PNL_LargeUnit
Store <https://catalyticsound.com/>
Bandcamp <https://pnlrecords.bandcamp.com/>
Subradar Store <http://www.subradar.no/>
SoundCloud <https://soundcloud.com/actionjazz>

Selected Concert Reports

Music Unlimited Festival, 2014, by Eyal Hareuveni in AllAboutJazz

The evening performances began with a powerful set by Norwegian drummer Paal Nilssen-Love and the eleven musicians of Large Unit, that just now released a 3-album box-set *Erta Ale* (PNL, 2014). Nilssen-Love Unit presented his clever compositions that combines tight elements like those of Frode Gjerstad's *Circulazione Totale Orchestra*, and the immediate energy bursts of Peter Brötzmann's *Tentet*—two outfits in which he played prominent role—and adding an element of danger with noise master Lasse Marhaug and the quirky guitarist Ketil Gutvik. Nilssen-Love wisely chose some of the most distinct, personalities of the vibrant Norwegian free jazz scene for this "unit," with one Swedish player, trombonist Mats Äleklint Quartet.

At times this massive team sounded like two, even three groups racing against each other in tough, uncompromisingly orchestrated duels then uniting immediately for muscular climaxes. The tight pieces highlighted drummer Andreas Wildhagen, double bass player Jon Rune Strøm and trumpeter Thomas Johansson. Each have already developed their own, highly personal language. The Unit's triumphant set proved that this excellent ensemble has only begun to explore its options. It will be most interesting to listen to future endeavours. [Source](#)

Moers Festival, 2014, by Henning Bolte in All About Jazz

The afternoon started with the truly heavy PNLU, the newly formed large ensemble from titanic Norwegian drummer Paal Nilssen-Love. Moers artistic director Reiner Michalke saw the first appearance of this ensemble at last summer's Molde International Jazz Festival in Norway—an utterly convincing performance, according to many witnesses (this author included). It united nine strong and powerful musicians of the younger generation from Norway and Sweden from different upcoming groups, with Oslo's well-known, hardcore electronics and graphics man Lasse Marhaug.

The Moers performance started with the last piece of the ensemble's Molde concert, in such full overdrive that it first seemed that all the richness of the layers would be swallowed or buried. But the opposite happened in a gripping way, working out overwhelmingly as it became a true brand. A crucial role was played by the powerful and lengthy soaring of baritone saxophonist Klaus Holm. The horn section—normally consists of trumpeter Thomas Johansson, trombonist Mats Äleklint Quartet, tubaist Børre Mølsted, and saxophonists Kasper Værnes and Klaus Holm—had to compensate for Äleklint, one of the most prolific young trombonists of the moment, who could not make it to this concert. Johansson, Mølsted, Værnes, and especially Holm, did it a bravura. They were carried and propelled, with heavy fire, by guitarist Ketil Gutvik, bassists Jon Rune Strøm and Christian Meaas Svendsen, and Andreas Wildhagen as a second drummer.

The whole convincing and cutting performance had just one flaw: it lasted 20 seconds too long. In PNLU a lot of new things unite in strong and convincing shape, on a new level, firing inside and outside, making a strong mark. [Source](#)

2-Day Residency at Cafe Oto, 2015, by Geoff Winston in the LondonJazzNews

There was absolutely no standing still with Large Unit, Paal Nilssen-Love's 11-piece Scandinavian big band. Powered by the corrosive, percussive rush of twin drums alongside two bull fiddles either side of Cafe Oto's stage area, Large Unit's brass front section - twin saxes, trumpet and trombone - was hurled in to the fray, blasting out and bellowing with structured abandon, reined in only by irrepressible, low-level tuba meanderings, gristly guitar and electronic spatters and washes.

Nilssen-Love's compositions, drawn from Large Unit's debut album, *Erta Ale* threw down a continuous train of challenges to the youthful band who flicked the switches between razor-sharp scored sections and the demands of maintaining improvised continuity with seasoned confidence. *Austin Birds*, *Fendika* and the title track were name-checked in set two, and the album, appropriately, is named after Ethiopia's 'Smoking Mountain' volcano which boasts twin active lava lakes.

Thomas Johansson (trombone) and Mats Älekindt (trumpet) revelled in quickfire jousting with windrush air blasts and high-roast sliding and wheeling solos. Two extended first set solos from guitarist, Ketil Gutvik, with a slew of vibrating, motorised feedback and Klaus Holm on alto sax, with fluttered fingerboarding and trilled, circular breathed repetitions gave way to a delicately strung, close conversation between Per Åke Holmander's tuba and Julie Kjaer's alto.

This was an exhilarating, organic evolution, constantly shifting, yet always consummately articulate. Minimalist pulsed repetitions rubbed shoulders with thudding prog rock riffs and an orchestral jazz slant rooted in the ground-breaking excursions of Mingus, Bley and Tippett's *Centipede*. The textural variety and imaginative fluency was impressively wide-ranging, with introspective, exploratory episodes introduced to gain fresh vantage points in the fast-moving soundscape, before powering out with a fireball of pummelling energy.

Inviting parallels with Gustafsson's *Fire!* Orchestra and the Brötzmann Chicago Tentet, Large Unit are firmly positioned at the cutting edges of contemporary band activity, and like those two outfits, proved to be a formidable live experience, worth catching at any opportunity. [Source](#)

Molde Jazz Festival, 2013, by John Kelman in All About Jazz

With the debut of Paal Nilssen-Love's Large Unit one of the most eagerly anticipated events for the lion's share of Molde Jazz Expo delegates—not to mention many of the festival's Norwegian attendees—the Norwegian drummer had a lot to live up to, but he more than did so with an afternoon show that, rather than simply rely on the undeniable improvisational prowess of its eleven members, also worked off the strength of Nilssen-Love's writing, which provided plenty of context around which the group could extemporize freely.

Still, it was not a show for the faint of heart—two drummers (in addition to Nilssen-Love, Andreas Wildhagen), two bassists (Jon Rune Strom and Christian Meås Svendsen, playing both electric and acoustic variants), two saxophonists (altoist Klaus Holm and alto/baritone Kasper Værnes), trumpet (Thomas Johansson), trombone (the particularly impressive Mats Åleklint), tuba (Borre Molstad), guitar (Ketil Gutvik) and electronics (Lasse Marhaug)—meant there was plenty of potential for some seriously joyful noise.

Opening with an exercise in organized chaos, the music may have, at times, felt completely and utterly free—and it was—but there was still an underlying structure that shaped the overall context when it came time to let loose and fire on all cylinders. The set's second piece possessed a more defined groove—though, with both drummers going at it like there was no tomorrow, it was sometimes buried in a clatter of snares, cymbals, toms and bass drums.

What gave the set its contrast and diversion was how the group broke down into various subsets; nothing intrinsically new there, but with Wildhagen as capable of frenzied polyrhythms as Nilssen-Love, it allowed the leader to sit out for periods of time, and to, at times, conduct the group, albeit with far less than the grand gestures such music might suggest.

With an eleven-tet this strong, it was particularly remarkable that Åleklint stood out, but his control over multiphonics was especially impressive, as was his ability to swoop down into low guttural registers in an a cappella solo that was one of the set's highlights, leading to a similarly impressive turn from Molstad.

At the end of the day, what gave Nilssen-Love's Large Unit its voice was the writing. While the free moments seemed discernible, there were times where the group appeared to dissolve into utter chaos; but when both drummers suddenly came together with identical patterns, it became clear that not all was what it seemed, making it all the more impressive—and demanding—that a recording find its way to the world...and soon. [Source](#)

Moers Festival, 2014, by Kevin Le Gendre in Jazzwise

Fred Frith and Paal Nilssen-Love Go To The Max at Moers

The presence of camera crews from the pioneering Franco-German television channel Arte, live-streaming each concert of the four day event and interviewing artists as soon as they come off-stage, is a sign of the stature of the Moers festival. Yet one might also point to the absence of the word jazz in its billing, possibly because its 43 year history makes it redundant, possibly because genre is not, and perhaps never was, the *raison d'être*. Indeed the openness in the programme is best encapsulated in the first night, where the contrasts between the four artists on the bill could not be greater.

Sebastian Gramss' BassMasse brings together no fewer than 42 double basses, with varying results, to the magnificently appointed Konzert Halle, then the orchestral gives way to the personal as Marc Ribot performs a solo set of protest songs that reveal a brilliant, wry voice and probing lyric writer in addition to the known guitar virtuoso. He is followed by a Dutch duo, drummer Han Bennink and pianist Oscar Jan Hoogland, whose funhouse ingenuity is rousing and grating in equal measure.

Things go macro again for the engaging Ricky Tick Big Band, who invigorate classic soul jazz scores by the presence of rappers and several strong soloists. The pattern of sizing up and down continues throughout the festival and obvious highlights are Paal Nilssen-Love's Large Unit (pictured above) and the Joey Baron-Robyn Schulkowsky duo. Both are linked by immense attention to detail and creativity with regard to instrumentation, the former proving that the tuba is a definitive source of surreal textures, the latter that the tympani is the ultimate in unplugged electronica.

Talking of which the meeting of laptop tyro Macus Schmickler and drummer Jaki Liebzeit proves one of the few damp squibs, with the Can legend labouring joylessly to loops and pitch shifts that meet dead ends in double quick time. Saving the day rhapsodically are two more brilliant big bands – Fred Frith's Gravity, a free wheeling head spinning ensemble in which folk music from around the world feeds into a group sound so personal it can make Martha Reeves' 'Dancing In Street' feel like a souped-up Lynch soundtrack. Lastly the Sun Ra Arkestra is the Lynch soundtrack, its hard swinging outer-galactic strangeness still wild at heart after all these many eons. [Source](#)

Molde Jazz Festival, 2013, by Johan Hauknes for Jazznytt

Første stopp etter at gårdsdagen er dekket, er utdelingen av den 60. Molderosen. Jeg vet at redaktøren, tidligere innehaver av Molderosen, sitter i Oslo og gnikker og pusser på sin. Årets utpekte offer var lurt dit av sine NRK-kolleger under påskudd av at han skulle lage et intervju med årets vinner. Tine Skolmen og Anniken Sunde forteller at det hadde vært vanskelig ikke å røpe seg overfor vinneren under de redaksjonelle planleggingsmøtene. Men det var gått bra. Jan Ditlev Hansen ble overrasket. Vi gratulerer Jan Ditlev Hansen på vegne av Jazznytt og bladets lesere.

Neste stopp i gråværet er den korte svømmeturen over til Plassen. Vi skal på premieren for Paal Nilssen-Loves store band i Teatret vårt. Large Unit er et prosjekt som ble initiert av Eldbjørg Raknes som del av kunstsentret Sjøbygda. Han har valgt ut kremen av unge norske musikere og øvd inn et helt nytt program med dem.

Det elleve mann sterke bandet omfatter Mats Åleklint på trombone, Thomas Johansson på trompet og kornett, Klaus Ellerhusen Holm på alt- og barytonsaksofon, Kasper Værnes på alt- og sopransaksofon, Jon Rune Strøm og Christian Meaas Svendsen på bass, Ketil Gutvik på gitar, Børre Molstad på tuba, Lasse Marhaug på elektronikk og effekter, og Andreas Wildhagen og Paal selv på trommer.

To kvartetter med något attåt. Satt opp helt symmetrisk. Trommer og bass på hver side, blåserrekka i midten, de andre bak oppsettet. Musikken er energisk, Paal bruker bandet som hingst og hoppe i heftig brunst. Sammen skaper de et vakkert nytt føll, en musikk som er medrivende. Paal legger det opp nesten som en instruksjon i hvordan man dekomponerer og dekonstruerer impro og frijazz. Han viser oss hele tiden gjennom de «cues» som er avtalt mellom musikerne, og gjennom musikkens dynamikk og struktur, hvordan musikken kan oppleves.

Det blir en skjellsettende opplevelse. Selv om Teatret vårt er omtrent 2/3 fullt, er det utrolig at ikke et større publikum kjente sin besøkestid. Kunstnerisk leder for Vancouver-festivalen Ken Pickering spør meg etter konserten om hvorfor det ikke er fler her? Hadde dette vært i Nord-Amerika ville det vært et enormt publikum «Paal is considered one of the world's greatest drummers in North America. He is great, over there».

Ja, det er et paradoks. På samme måte som at det er et stort paradoks at Dagbladet, VG, NRK og en mengde andre leverer 5-6 konsertanmeldelser daglig fra rockefestivaler som Hove. Øya osv., og i tillegg en serie med stemningsrapporter og intervju. Mens Kongsberg- og Molde-festivalen nesten ikke dekkes i det hele tatt. På NRK.no finner vi overhodet ikke en eneste sak. Riktignok gjør jazzredaksjonen i NRK en fantastisk innsats. Men den web-baserte nyhetskanalen gjør ingenting.

Uansett, mette på opplevelsen av fantastisk musikk, vandrer vi ut. Og hva møter oss i det vi kommer ut? Jo, himmelen viser flekker av blått. Sola titter til og med fram. Rørleggeren der oppe i skyene likte tydeligvis også dette. Da er livet med en eneste gang godt i Molde. Dette må feires med en kald øl og en «Petterson spesial» på Hylla.

Livet er herlig, dere!

Plutselig var smilet på plass hos alt og alle som kan krype og gå i Molde. I varmen fra sola kjenner vi at livet er godt. Ikke bare er Karpe-dammen avlyst, det holder seg regnfritt på museet hvor Karpe Diem spiller. Men her nede i byen bygger forventningene seg opp mot duo-konserten med Jason Moran og Charles Lloyd i Teatret vårt.

Vi ankommer i god tid, og det er jammen bra. Allerede tjue minutter før dørene skal åpnes er køene lange. Vi kommer oss inn og finner oss en strategisk plass på rad 2, midt foran de to musikerne. Etter hvert kommer de to inn på scenen. Ingenting blir sagt, faktisk ikke før helt på tampen av konserten. Vi skjønner tidlig at sola og varmen også har kommet inn i Teatret vårt. Vi får et gedigent oppløftende sjokk av musikk som kun kan beskrives som usigelig vakker. Magisk! Effektiv sjelerensing, og akkurat som jeg håpet ble det sakralt.

Vi blir presentert for musikken fra plata «Hagar's Song» som kom ut tidligere år og noen velkjente Lloyd-låter gjennom de siste tjue årene. De to starter opp med suiten om Hagar, som jeg alltid tenker meg handler om Bibelens Hagar, men som også handler om Lloyds tipp-oldemor som ble solgt som slave som tiåring. Uansett er det stor musikk. Deretter fortsetter det en eneste vei, oppover. Stemningen trenger gjennom taket i Teatret vårt og ut i den sjuende sfære.

Etter en time og tre kvarter avslutter de to sin seremoni. Etter stor respons fra publikum kommer de tilbake, og Jason Moran drar i gang et ekstranummer. Ellingtons og Bigards «Mood Indigo». Midtveis skrider Alicia Hall Moran inn og bidrar med Irving Mills tekst til denne. Framført med følelse og enorm kommunikasjonsevne. Charles Lloyd trives som fisken i vannet! Alicia går ut, med de to andre blir værende. Vi skjønner at her er det ikke nok med ett ekstranummer. Charles Lloyd spiller opp med «Go Down, Moses» og ikke lenge etter kommer Hall Moran inn igjen og bidrar med tekstformidling. Akkurat som etter Sangam-konserten i går. Det var enormt bra i går, men enda bedre her. Eller var det vi som var publikum som allerede var blitt frelst?

Alicia Hall Moran går ut, og vi tror med tungt hjerte konserten går mot slutten. Men nei da, de to drar i gang igjen. Beach Boys-låta «God only knows». Vi får en heidundrende versjon av låta, før det uavvendelig er slutt. «Jason Moran», sier Charles Lloyd, hvoretter Moran griper mikrofonen med et «Charles Lloyd». Charles Lloyd avslutter det hele med «Thank you! And God bless you». Og da er det slutt. Velsignet av Master Lloyd vandrer vi ut i et langsomt opptørkende Molde. Noen ganger er livet godt!

Millioner takk, Charles og Jason! Festivalens definitive høydepunkt, så langt.

Rapportene fra museet er lovende. Værskiftet betyr forskjellen mellom underskudd og et pent overskudd for konsertene deretter. Totalt var det 6 700 publikummere innenfor portene, hvorav 5 800 var betalende. Gode nyheter for festivalen

Kvelden avsluttes med møtet mellom Lars Vaular og Kjetil Møster. En blåserrekke verdig et klassisk soul-band supplerer Lars Vaulars heftige hip-hop og bergenske rap. Det er tøft, det er heftig og det er varmt i Teatret vårt. Til tider får jeg frysninger på ryggen. Sekvenser som nesten kunne vært tatt rett ut av katalogen til klassiske Stax Records. Isaac Hayes rules, sier vi til sidemannen, mens det pågår. Dette var gøy, medrivende og en strålende avslutning på festivalens fjerde dag.

Vi danser ut i nattgatene i Molde. Det é fole godt å være i Molde! [Source](#)

Blow Out Festival, 2014, by Jan Granlie in Salt Peanuts

Norwegian drummer Paal Nilssen-Love formed his 11+ Large Unit only three years ago, but, perhaps because precedent tells us it's practically impossible to maintain a big band for very long, they've already recorded a brace of EPs, the multi-disc part live/part studio album *Erta Ale*, and a 2CD/photobook package that documents a year of extensive touring, 2015. In August of that year they also found time for the one day in a studio it took to record *Ana* (PNL Records).

Throughout all that activity, the Large Unit has maintained a remarkably consistent lineup. Danish reeds player Julie Kjær has replaced Kasper Værnes, so the Large Unit is no longer all male. And Swedish tuba player Per Åke Holmlander, who sounds to me the fulcrum of the group, has replaced Børre Mølstad. But the most obvious change on this set is the introduction of two Brazilian musicians, Celio de Carvalho and Paulinho Bicolor on percussion. They first joined Large Unit for their 2015 Oslo Jazzfestival set, played only hours before the *Ana* recording session.

Nilssen-Love's loI går påsto kollega Johan Hauknes, at det var svenskene som til slutt gikk av med seieren i Blow Outs store musikalske landskamp. Men man skal ikke kåre en vinner etter halvgått løp. I går kveld var Blow Out inne i den vanskelige tredjerunden, og det er altfor tidlig å kåre en vinner før den er gjennomført.

Nok en kveld med fire band på scenen i det lille, intime klubblokalet MIR på Grünerløkka på Oslos østkant. Første par på scenen var en norsk/svensk konstellasjon bestående av den norske saksofonisten og klarinettisten Klaus Holm og den svenske gitaristen David Stackenäs. En kammermusikalsk åpning som var vakker, intens og inspirerende. Holm kjenner vi best fra bandet Ballrogg, mens Stackenäs i flere år har vært en toneangivende friimprovisator i nabolandet. Sammen skapte de en nesten magisk stemning, med Stackenäs «klimpring» på den akustiske gitaren og Holms fabuleringer på altsaksofon og klarinett. En nydelig åpning!

Deretter fikk vi igjen møte den britiske pianisten Pat Thomas. Denne gangen sammen med trioen SAKA som består av bassist Jon Rune Strøm, saksofonist Kristoffer Alberts og trommeslageren Dag Erik Knedal Andersen. Som stikkord for dette settet kan man godt sette energi. For her var vi inne i landskapet som de senere årene har vært konstruert av The Thing og likesinnede. Strøm er en jøvel på bassen. Han hamrer og slår, samtidig som han legger grunnlaget for de andre musikernes reiser ut i et vitalt og rått landskap. Andersens trommespill ligger tett opptil det vi hører fra Paal Nilssen-Love. Han raser avgårde på turbofart uten sikkerhetsnett og skrupler. Og foran på scenen gjør Alberts energiske forsøk på å rette ut saksofonen. Det er en ytterst intens trio som svinger fantastisk hele veien. Og over det hele hamrer Pat Thomas over tangentene, så man nesten kan høre de rope om hjelp.

Tredje sett denne fredagen var med den danske, nå Trondheimsbosatte, saksofonisten Mette Rasmussen. Her på salt-peanuts har vi tidligere berømmet denne unge

energibunten av en saksofonist (se rapportene fra Hagenfesten). I går beviste hun nok en gang at hun er et av de største saksofontalentene på denne kloden nå om dagen, og et endelig bevis på at kjønn og musikk ikke har stort med hverandre å gjøre. Vi har tidligere sammenlignet henne med Albert Ayler, men i går var hun adskillig nærmere Peter Brötzmann i sine mange eksplosjoner. Hun behersker altsaksofonen til fulle, og vrenger og frir på frijazzen som nesten ingen andre. Likevel er det en mening bak det hele. Hun har et hode fullt av ideer som hun klarer å forfølge helt ut, noe som er en bragd i seg selv.

Etter tre band denne kvelden regnet vi det som uavgjort mellom Norge, Sverige, Danmark og England.

Siste band ut denne salige fredagskvelden var festivalorganisator Paal Nilssen-Love med sitt «ministorband», Large Unit. Dette er en samling relativt unge musikere som under «den gale professor» Nilssen-Loves ledelse gjør hva de kan for å rive ned de lokalene de befinner seg i. At bandet, som teller ikke mindre enn 11 musikere, i det hele tatt fikk plass på scenen på MIR må regnes som et mirakel, men plass fikk de, og selv om de ikke reiv ned gamle Musikkens Hus, så var det ikke langt unna.

Bandet består av bassistene Jon Rune Strøm og Christian Meaas Svendsen, gitarist Ketil Gutvik, electronicamaestro Lasse Marhaug, trombonist Mats Äleklint, kornettist Thomas Johansson, tubaist Børre Mølstad, saksofonistene Klaus Holm og Kasper Værnes og trommeslagerne Andreas Wildhagen og Paal Nilssen-Love. Og det var her landskampen skulle avgjøres.

Spenningen var til å ta og føle på allerede fra avspark. Bandet gikk ut i hundre og økte på etterhvert. Solistene sto fram på rad og rekke og avleverte en rekke eksplosjoner og energiutladninger, og bak det hele styrte og svettet Nilssen-Love bandet gjennom noen av sine «skisser» eller komposisjoner. For det er «skisser» og komposisjoner denne gjengen holder på med. At et frilynt improvisasjonslag som dette opererer med «blekker» kunne virke noe merkelig, men muligens var det eneste mulighet kapellmesteren hadde for på noen som helst mulighet til å kunne styre skuta fra sin posisjon bakerst på scenen.

Og styrt var musikken, selv om solistene fikk god plass å boltre seg på. Og uten forkleinelse for noen av de dyktige musikerne, må vi innrømme at det skal mye til å overgå trombonist Mats Äleklint i hans energiutladninger. Under en konsert med The Thing XXL i fjor, utropte saksofonist Mats Gustafsson Äleklint til verdens beste trombonist i dag, og etter å ha hørt han denne kvelden kan vi ikke vært mer enig med den svenske bråkebøtta. Det er ingen som går utenpå Äleklint! Hans kreativitet og energi er ut av en annen verden, og med han som viktigste og mest brukte solist, måtte denne kvelden ende i pur glede.

...

Når vi nå begir oss ut på oppløpssiden av årets Blow Out, forbereder vi oss på nok en serie med strålende konserter. Fra kl. 15:00 i dag, skal vi få med oss den nederlandske

krafttrombonisten Wolter Wierbos, trioën Gutvik/Strandberg/Backer (begge disse konsertene på Cappelens Forslag), før kveldskonsertene på MIR gir oss Strandberg/Sandell/Thorman, Nystrøm/Johansson/Storesund/Laihonen og Ketil Gutvik solo, før det hele rundes av med verdens beste rockeband, nederlandske The EX. Vi gleder oss, og så gir vi blanke i landskampen. Her er det en helt annen idrett som skal utføres! [Source](#)

Moers Festival, 2014, by Georges Tonla Briquet in the Jazzenzo Magazine

De verhuizing van de vertrouwde circustent in het stadspark van Moers naar een heuse concertzaal even verderop, was natuurlijk hét evenement van deze editie. Terwijl vaste gasten in Moers zoals Fred Frith en Arto Lindsay, samen met een aantal jongere groepen en artiesten er voor zorgden dat Moers 2014 ook muzikaal uitgroeide tot een voltreffer. Na jaren van onzekerheid kwam in 2013 dan toch het lang verwachte lichtpunt. Het festival kreeg financiële garanties voor een duidelijk afgebakende periode. Dit ging echter gepaard met de verplichte verhuizing naar een vaste locatie. Vaarwel circustent en hippiesfeertje in het stadspark, welkom gloednieuwe concerthal. Radicaler kon haast niet, maar zelfs de grootste sceptici moesten na afloop toegeven dat de transformatie gelukt was. Er is nu sprake van een perfecte accommodatie met knusse zitjes, een aangename sfeer mede door een grote bar annex hip ingericht interieur en bovenal een fantastische geluidskwaliteit. Dat laatste is echt de grote troef geworden. Zowel concertgangers als artiesten waren het daar over eens.

Ijzersterk

Gelukkig ging de hele omschakeling niet ten koste van muzikale kwaliteit en stelden festivaldirecteur Reiner Michalke en zijn ploeg weer een ijzersterk programma samen. Zekerheden als The Morning Sessions, Concerts In The Dark en het nachtprogramma werden daarbij behouden.

Een van de sterkste concerten was dat van de Noorse drummer Paal Nilssen-Love en zijn Large Unit. Wat meteen opviel was de originele opstelling: een drummer en een bassist langs elke kant van het podium, met daartussen de stormtroepen gevormd door een vierkoppige blazerssectie, strategisch nog versterkt door een gitarist en een dj. Dit gezelschap trakteerde de zaal op een welgerichte krachtvertoning met oor voor subtiliteit en originaliteit, zeker in de solo's. Een scratcher die klonk als een tubaspeler en een gitarist in het spoor van Fred Frith zorgden voor een paar hoogtepunten in deze set. 'Luider en vlugger is meer' was hier de leuze. Een verantwoorde visie dankzij een doordachte opbouw.

Paal Nilssen-Love stond de dag nadien op hetzelfde podium voor een duoconcert met Arto Lindsay. Dit was een big bang van een ander kaliber. Van een echte dialoog tussen beiden kon je moeilijk spreken. Ze ramden gewoon tegen elkaar op en toch vormde

deze geluidsorkaan een samengesmolten geheel. Lindsay had er zelfs duidelijk plezier in en glimlachte af en toe tussen zijn gitaaruithalen door. Een puur stukje exorcisme van het typische Moers-type dat erg in de smaak viel bij een enthousiast publiek.

Minder geslaagd was het duoconcert van Jaki Liebezeit en Marcus Schmickler. Hun opeenstapeling van repetitieve computerbeats en droge drumslagen verzandde in een ongelooflijk eentonig gedreun. Een concert waarbij de meeste mensen de bar opzochten.

Weer heel wat anders was het duoconcert van veteranen Joey Baron en Robyn Schulkowsky. Hij rustig gezeten achter zijn drumstel, zij eerder als een tai-chibeoefenaar rechtop staand achter haar percussie-installatie. De twee kennen elkaar al jaren door en door. Het werd dan ook een uiterst aangename uitwisseling van nieuwtjes, doorspekt met een paar pittige details. Geen vurige dialogen of bitsige steekspelletjes maar een professionele symbiose van twee vakkunstenaars. Zoals de beste schrijvers taal en woord hanteren, goochelden zij subtiel met hun instrumenten.

[Source](#)

Molde Jazz Festival, 2013, by Tor Hammerø in Side2

Paal Nilssen-Love er en av norsk musikk aller største eksportartikler - om ikke den største.

Til tross for at han ikke er yngst lenger, noe han har hatt for vane helt siden han slo gjennom på midten av 90-tallet, så virker den 38 år unge Nilssen-Love like energisk, søkende og ustoppelig som tidligere. Premierer på hans nye store band, Large Unit, blei akkurat så tøff som vi hadde grunn til å vente.

Etter initiativ fra kollega Eldbjørg Raknes og hennes Sjøbygda Kunstnarhus, blei dette bandet unnfanga og i Selbu, der huset finnes, har de også kommet sammen og kjemi og musikk har oppstått mellom musikanter fra forskjellige miljøer og generasjoner.

I tillegg til seg sjøl på trommer hadde han med seg Andreas Wildhagen (trommer), bassistene Jon Rune Strøm og Christian Meaas Svendsen, saksofonistene Klaus Ellerhusen Holm og Kasper Skullerud Værnes, kornettisten Thomas Johansson, Børre Mølstad (tuba), Ketil Gutvik (gitar), Lasse Marhaug (elektronikk) og det eneste utenlandske innslaget, svenske Mats Äleklint på trombone.

For første gang har jeg sett frijazzeren Paal Nilssen-Love, som står på ønskelista til absolutt alle innen dette uttrykket, ustyrt med notestativ på scena. Nå var det absolutt ikke lange blekker det var snakk om, men mer retningsanvisninger for det store bandet. Vi blei servert urhippe ensemblesekvenser, løse, men med struktur der Nilssen-Love, eller Lovis som hans gode venn Bjørnar Andresen kalte han, satte inn

bandet med enkle instruksjoner. Solistisk var det sjølsagt toppklasse hele veien og vi fikk oppleve hvordan de forskejlige instrumentalistene og "miljøene" utfordra hverandre på et heftig vis. Dessuten fikk vi noe som likna på chase og nesten et godt gammeldags trommebattle til slutt.

Sjøl om dette bandet også har de samme åpne, løse og frie idealene som det aller meste Nilssen-Love driver med, så var det nesten sjølsagt mer strukturert enn vanlig. De hadde øvd!!!

Med rundt 300 reisedøgn i året er det sikkert vanskelig å presse inn nye band og prosjekter for Lovis. Kjenner vi han rett får han likevel til det han vil på det området også og det vil være å håpe at han prioriterer Large Unit - dette er nemlig musikk og et band som kan røske opp hvor som helst på kloden. [Source](#)

Jazzhouse Copenhagen, 2014

Gæsterbooker Paal Nilssen-Love hævede selv niveauet for "Actionjazz"-festival yderligere med sin 11 mand høje Large Unit. Som en lidt mindre og mere excentrisk udgave af Fire! Orchestra svævede nordmændene gennem to timers overvældende kontrolleret kaos. I stereo.

Actionjazzens gæstebooker, Paal Nilssen-Love, dukkede for første gang selv op på festivalen til sidste uges maraton-jamsession, natten til lørdag. Og mandag aften havde hovedpersonen sat tid af til et af sine egne projekter, nemlig det store ensemble, som han ganske simpelt kalder "Large Unit", og som foruden den 39-årige trommeslager udgøres to håndfulde af Norges mestendels yngre jazztalenter.

Det 11 mand høje band udsendte sidste år livepladen, 'First Blow', der dokumenterede en optagelse fra Nilssen-Loves hjemby Moldes jazzfestival, og siden har han præsenteret "enheden" til diverse specielle begivenheder. Så når nu han selv rådede over programmet, var denne, hans egen festival, selvfølgelig et oplagt forum, hvor Jazzhouses store scene blev taget betragteligt i brug.

Med dette års to danske Fire! Orchestra-koncerter in mente var det svært ikke at læse forbindelsen ind mellem det skandinaviske kæmpeband og især dirigenten, Nilssen-Loves The Thing-bandmakker, Mats Gustafsson. Men Large Unit er ikke engang halvt så stort som dét orkester, og tilgangen til jazzen er om muligt endnu mere alsidigt og løsreven, end førnævnte swingfunderede stil.

Afrikansk vulkan

Nilssen-Love er naturligvis inspireret af den store Chicago-oktetten og -tentet, som Peter Brötzmann samlede i 90'erne, men hans egne excentriske kompositioner minder

egentlig mere om Carla Bleys teatraliske leg med atonalitet i orkesteropsætning. Og de cirka 50 siddende publikummer på Jazzhouse blev belønnet for fremmødet med hele to timers musik, centreret omkring Large Units aktuelle mastodontdebut, 'Erta Ale', der meget sigende er opkaldt efter en af Afrikas mest aktive vulkaner. Musikken var da også ofte i aktivt udbrud og dynamisk stereo med to trommeslagere og to bassister; Nilssen-Love og Jon Rune Strøm i venstre side af scenen, Andreas Wildhagen og Christian Meas Svendsen i højre.

I centrum var så en stående blæserkvartet af norske kapaciteter som Mats Äleklint på trombone, Thomas Johansson på trompet og kornet, Klaus Ellerhusen Holm på alt- og barytonsaxofon samt Kasper Værnes på altsax. Ja, og så blev den overraskende diskrete bund i lyden lagt af en af Skandinaviens ellers største elektroniske noise-magere og kunstnere, Lasse Marhaug, der senere på ugen optræder i foretagendet med det charmerende navn, Testicle Hasard. Og endelig stak Børre Mølstads tuba og Ketil Gutviks atonale guitar frem på strategiske steder. I et større hele ramte det kontrollerede (alle musikere spillede efter noder) kaos præcist, når de 11 mand buldrede og blæste igennem og spillede op mod den anden side af scenen.

Overbevisende magtdemonstration

Koncertens første og tre kvarter lange sæt bestod af tre kortere numre, der gav en idé om Nilssen-Loves måde at komponere på (samt ikke mindst hans hæsblæsende spil bag tønderne) – først actionjazzede interaktioner på tværs af scenen, efterfulgt af sammenbrud i musikken med plads til soloer fra de mange musikere, hvor især Äleklints imponerede på trombonen. Men ellers var det bare overvældende at overvære de nordiske brødre bygge videre på både Coltranes mysticisme og den mere ofte rockede jazz, et sted mellem Mahavishnu Orchestra, kraut og selvfølgelig Miles Davis, der fik en hilsen med på vejen i sangtitlen, 'Round About Nothing'. Eller når saxofonerne trådte frem i de skæve kompositioner og sendte tankerne i retning af Eric Dolphy.

Det andet sæt varede en hel time, og den første halve blev optaget af en ambitiøs tilsyneladende, ny komposition, der vist hed 'Rio'. Samtidig drejede Large Unit også mere i retning af det Thelonious Monk- og Duke Ellington-inspirerede swingudtryk, som Fire! Orchestra dyrker, også via marcherende trommer i stil med Davis' 'Sketches of Spain'-orkesterfase og førnævnte Bley. Marhaug fik også mere plads til drone- og noisepassager i dette andet sæt, men intermezzoerne lod mest til at være indlagt for at give de andre musikere et pusterum. Men det var så også noget nær det eneste, der var at udsætte på den overbevisende magtdemonstration fra kuratoren.

Mod slut blev der skruet op for intensiteten med frenetiske 'Culius', der kulminerede med en trommeduel mellem hvirvelfygende Nilssen-Love og hårdtslående Wildhagen, som var det Buddy Rich og Gene Krupa, der sad over for hinanden. Det var ikke trommespil for galleriet, men snarere anarki og et pludselig ikke længere kontrolleret kaos. Efter dén udladning havde Large Unit ikke behøvet give et ekstranummer, men det gjorde de 11 alligevel og spillede 'Fendika', der lød som Nilssen-Loves hyldest til Charles Mingus, inden alt ebbede ud i Gutviks metalliske guitarklimpen. Det var ikke

bare Actionjazz-festivalens hidtil bedste koncert, det var også en af årets. Såmænd.
[Source](#)

Blå, Oslo, 2014, by Johan Hauknes in Salt Peanuts

Med en invitasjon i lomma fra Sjøbygda kulturhus' Eldbjørg Raknes og Moldejazz' Jan Ole Otnæs kunne Paal Nilssen-Love etablere sitt eget band for to år siden.

Noen av oss hadde allerede sagt at dette var på tide – at Paal Nilssen-Love burde framstå som bandleder. Endelig skjedde det – her kunne Nilssen-Love få vise fram sine egenskaper som strateg – som gruppeleder – og som musikalsk planlegger. Vi vet alle hvor sentral han har vært – og er – for band som The Thing og Atomic. Men han hadde et potensiale utover dette.

Svaret på invitasjonene kom med Paal Nilssen-Love Large Unit – en betegnelse som enkelte ynder å skape feiltolkninger av – men ikke vi. Et dreamband av unge og noe eldre impro-herrer som er av de beste Norden har å by på. Da bandet ble lansert første gangen skjønnte flere av oss at noe helt nytt var på vei.

Siden første gangen vi hørte bandet i Molde har det utviklet seg til noe helt annet. To spor fra konserten i Molde kom tidligere i år ut på en CD-single EP, «First Blow», utgitt på PNL Records. Det var det aller første håndgripelige beviset på at med dette bandet var noe helt nytt i norsk og nordisk impro-musikk skapt. Men siden den gangen har dette elleve-manns-bandet tatt flerfoldige syvmilssteg. Hver gang vi har hørt dem har vi oppdaget helt nye sider ved bandet og blitt flyttet til totalt nye steder.

Nå platedebuterer bandet på ordentlig. 12. november ble vi derfor invitert til plateslipp. På det klassiske stedet Blå i Oslo, dette stedet som Paal sto så sentralt i, den gangen det var Oslos aller mest nyskapende scene. Den gangen Oslo var hvor det helt nye skjedde.

Plateslipppet gjaldt selvfølgelig plate-boksen «Erta Ale», som allerede er anmeldt på salt peanuts*. Det skal sies at jeg ennå ikke har hørt boksen, anmeldelsen er gjort av andre peanøtter enn meg.

Med denne invitasjonen til plateslipppet inviterte Paal Nilssen-Love oss egentlig til å se bakover i tid, og ikke framover. Til det Large Unit som det var på begynnelsen av 2014 da platene ble tatt opp, og ikke til det Large Unit som er i dag – og til det det vil bli til neste år.

Konserten understreket dette til fulle. Det ble helt feil å se bakover i tid! Fordi dette ble noe helt nytt. Large Unit ser framover, ikke bakover. Det jeg hørte denne kvelden er den tøffeste versjonen av Large Unit jeg noensinne har hørt. Akkurat samme musikere,

og samme grunnleggende konsept. Allikevel så forskjellig. Dette ble enda en versjon av Large Unit som pekte inn i framtiden, ikke bakover til fortida!

Bandet demonstrerer for det første til fulle at impro-musikk krever aktiv lytting. Men velger du å bli med på ferden, gjør Paal det enkelt for deg å se og høre strukturene i musikken.

Mye av musikken er basert på «battles» mellom undergrupper – kvartetter mot hverandre, trioer som fighter, krancling mellom enkeltpersoner. Og masse medrivende musikk skapes på veien. Alt er der. Men der ligger også noe av problemet med å få denne musikken på plate. Musikken er like mye visuell som aural, og det visuelle forsvinner i platerillene.

Vi får to samfulle sett, spekket med musikk som gir assosiasjoner til metal rock, til andre storband innenfor impro-området, og som underveis ga meg inputs som fikk meg til å tenke på Charles Mingus-arrangementer.

Men uansett hvilke tanker man har, dette er Large Unit's musikk, noe helt eget, noe for seg selv. Eller likevel, en herlig syntese av alle de fri-musikalske storbanda – som Willem Breuker Kollektief, Instant Composers Pool (ICP), Peter Brötzmann Chicago Tentet osv. – som har herja på nordiske jazzscener de siste femti årene.

I motsetning til enkelte av disse er ikke teater en del av forestillingen. Musikken er i sentrum. Det er derfor nesten umulig å framheve enkeltmusikere i dette ensemblet. Fra frontfigurene Mats Åleklint og Thomas Johansson, Klaus Ellerhusen Holm og Kasper Værnes, via gutta i bakgrunnen, Børre Mølstad, Ketil Gutvik og ikke minst, Lasse Marhaug, og videre til bass&trommer-parene Christian Meaas Svendsen og Andreas Wildhagen på venstre side og Jon Rune Strøm og sjefen sjøl på høyre.

Denne kvelden lot vi oss spesielt imponere av Klaus Holm og medlemmene i trioen KNYST! (Kasper Værnes, Christian Meaas Svendsen og Andreas Wildhagen). Lasse Marhaug er ofte lite synlig på scenen, men gud bedre for noen bidrag han leverer til musikken. De er i hvert fall ikke usynlige. Mats Åleklint og Thomas Johansson trives som fiskene i vannet i denne musikken. Børre Mølstad og Ketil Gutvik setter rammer og strammer opp musikken.

Men over det hele ruler sjefen over alle sjefer, Paal Nilssen-Love. Det verste er at det ser ut som han trives i rollen. Han fører skuta – ikke som en full sjømann – men som en fullbefaren skipper i ureint farvann. Og da ser det så lett og selvfølgelig ut. Det som kommer ut av de skrevne partiene og sammenflettingen av dem, kan ikke være på noen annen måte!

Den som kom for å få Paal i fri utfoldelse som et atomkraftverk på speed, slik vi er vant til å høre ham i så mange sammenhenger, får det i bare korte sekvenser. Vi savner det ikke. Vi får se utøveren Paal Nilssen-Love som ikke bare deler sin tilnærming til musikk på scenen med oss og sine medmusikere, men også lederen Paal Nilssen-Love som bruker andre musikere til å male ut sin musikk. Strålende gjort.

Jeg gleder meg allerede til neste gang. Så får jeg heller tilgi produksjonsapparatet bak Paal Nilssen-Love Large Unit som hadde somlet slik at vinyl-utgaven av plateboksen ennå ikke er klar. [Source](#)

Oorstof, Zuiderpershuis, 2015, by Guy Peters in Enola Magazine

Een natte droom voor zowat elke liefhebber van het krachtige improvewerk. Nu Brötzmann en Vandermark zich meer lijken toe te leggen op het kleinschalige ensemblewerk, hebben Nilssen-Love en Zweedse collega Mats Gustafsson de fakkel overgenomen. Doorgaans met resultaten die wat dichter aansluiten bij de rocktraditie, maar ook met een impact die er niet om liegt. Het dak van het Zuiderpershuis vloog er in de finale ei zo na af.

En wat belangrijker is: het benadrukt ook wel de rol die Nilssen-Love de voorbije vijftien jaar ingenomen heeft. De Noorse wervelwind is vermaard omwille van z'n tomeloze energie, eindeloze concertreeksen en natuurlijk ook die dierlijke intensiteit. Of hij nu speelt op zacht niveau of er op los hamert (en ook nu weer kregen we het bewijs dat hij zowat alles en iedereen overstemt als hij compleet over de rooie gaat), Nilssen-Love is een dominante persoonlijkheid. Maar wel eentje die intussen, net zoals Vandermark dat ooit deed, de rol van facilitator opgenomen heeft, een centrale, sturende rol. Een mooi gevolg daarvan is dat luisteraars intussen een heel nieuwe generatie van Scandinavische improvisatoren aan het werk kunnen zien.

De elfkoppige Large Unit gaf met EP First Blow al een sterk tweedelig visitekaartje af, maar cd box Erta Ale, die terplekke sneller werd verkocht dan Tomorrowlandtickets, was kort daarna al meteen the mother lode: drie cd's vol krachtig improvewerk waarin duidelijk werd verder gebouwd op Vandermarks Territory Bands (o.m. door ook de aanwezigheid van een noise-muzikant, i.c. Lasse Marhaug), met ook een combinatie van hechte groepspassages die her en der onderbroken werd voor individueel stuntwerk. An en toe deed het ook wat denken aan de oude versie van het Brötzmann Tentet, toen er daar nog werd gewerkt met composities, maar dan met sterkere banden met de noise en rock-'n-roll.

Voor de uitgebreide tournees van dit voorjaar en de zomer, treedt de Large Unit aan in licht gewijzigde vorm, met drie vervangers. Zo werd saxofonist Kasper Værnes vervangen door Julie Kjær, tubaspeler Børre Mølstad door Per-Åke Holmlander en noisegoeroe Lasse Marhaug door Tommi Keränen, waardoor je vertegenwoordigers uit Noorwegen, Zweden, Denemarken en Finland bij elkaar kreeg op een podium. En een band die in staat was tot een enorme dynamiek, want voor wie dicht tegen de band zat was het voortdurend van links naar rechts kijken, omdat het een onophoudelijk pingpongspel was tussen deelfracties, met nu en dan verschroeiend totaalgeweld.

Met Nilssen-Love uiterst links opgesteld en Andreas Wildhagen aan de andere kant, leek het wel alsof de drummers fungeerden als stuwende aanvoerders én scheidsrechters en het duurde niet lang voor al een eerste uitbarsting te verwerken viel. De band speelde twee sets, die hoofdzakelijk bestonden uit composities van Erta Ale. Maar net zoals een compositie soms niet meer is dan een aanzet tot een exploratie die alle kanten uit kan gaan (meteen ook de reden waarom sommige in meerdere versies op de box staan), zo was het ook nu de verbinding tussen passages, lagen en die compacte fracties. Er werd wel gewerkt met bladmuziek en signalen, maar elke avond gaat gegarandeerd andere resultaten opleveren.

Elke drummer had immers een bassist naast zich en een paar blazers in de buurt, waardoor het vaak ging om groepjes van 3-4 personen die tegen elkaar uitgespeeld werden, nu en dan met het geknetter van Keränen of het geprikkel en gegier van gitarist Kjetil Gutvik als stoorzenders. En ondanks die imposante collectieve decibelniveaus vielen er ook behoorlijk wat knappe solomomenten te rapen. Zo waren een paar stukken waarin Klaus Ellerhusen Holm (sowieso een van de opvallendste solisten van de avond) en Julie Kjær in de weer waren met meer ingetogen ideeën of gefragmenteerde passages eigenlijk mooie ‘rustmomenten’, liet Holmlander knorrige klanken ontsnappen aan de tuba, werd "Fendika" op gang gebracht door een turbulente folkachtige bassolo van Christian Meaas Svendsen (iets later zou hij het instrument haast aan stukken vegen) en zorgde trombonist Mats Äleklint voor de mooiste en meest complete solo van de avond.

De eerste set klonk misschien wat meer ‘open’, liet wat meer abstractie en verkenning toe. Voor de tweede werd vaker op het gaspedaal geduwd. Was “Round About Nothing” al een uitbundig festijn dat de extremen bij elkaar bracht in één stuk, dan werd het vuurwerk bewaard tot het laatst, met sleutelnummer “Culius” en vlammeende bis “Fortar Hardar”. Die eerste is al tijden het meest herkenbare stuk, eentje waarin het ‘links vs. rechts’-spel het duidelijkst wordt uitgevoerd, met passages die tegen elkaar uitgespeeld worden en in elkaar kunnen overlopen, waarbij orde en chaos de hele tijd van gedaante verwisselen. “Fortar Hardar” was dan het stuk waarbij de bom al helemaal kon ontploffen, het hele gezelschap van jetje gaf en Nilssen-Love niet geheel onverwacht een drumstok brak tijdens de finale.

Verrassend was het effect niet echt. Wie Erta Ale al in huis had, kreeg zo ongeveer wat te verwachten viel, maar de band live aan het werk zien, dat is natuurlijk nog iets anders. De volle sound en immense golfbewegingen waren dan ook een pak indrukwekkender, een storm van geluid die meeslepend was en bij momenten aankwam als een duchtig pak slaag. Zo’n twee uur van dat, je zou voor minder stijf gaan staan van de adrenaline. Het deed deugd om te zien dat het zaaltje er helemaal voor was volgelopen. De aanhouder wint. [Source](#)

Code rood voor het Zuiderpershuis!

Paal Nilssen-Love is een bekende naam voor de liefhebbers van de progressieve jazz en vrije improvisatie. In de afgelopen jaren heeft hij als drummer een ijzersterke reputatie opgebouwd binnen een veelvoud aan samenwerkingsverbanden. In duo's en trio's met musici als Ingebrigt Håker Flaten, Mats Gustafsson, Ken Vendermark, Dave Rempis, Fredrick Lonberg-Holm, Lasse Marhaug, John Butcher, Peter Brötzmann en Joe McPhee. Verder is hij bekend van zijn werk met Atomic en The Thing.

En dan, in 2014, krijgt Nilssen-Love de kans om de Large Unit op te richten. De aanleiding is een voorstel van het Kunstnarhus in Sjøbygda, Noorwegen, om daar te komen werken als artist in residence en de band van zijn dromen samen te stellen. En die band komt er, met een bijzondere bezetting: twee slagwerkers, twee bassisten, vijf blazers - drie koper, twee rieten, gitaar en elektronica. Elf man sterk in totaal. En nu, als onderdeel van een korte Europese tournee, stond dit gezelschap in een kleine zaal van het Zuiderpershuis in Antwerpen als onderdeel én absoluut hoogtepunt van de Oorstof-reeks.

Want een hoogtepunt was het. Aan alles is te merken dat hier een band staat met louter topmusici, die zowel excelleren in het samenspel als in hun individuele bijdragen. Waarbij de muziek varieert van subtiel, bijna poëtisch tot aan orkaankracht. Code rood, zullen we maar zeggen.

Het openingsnummer 'Ana' begint op een zoekende, aftastende bijna rommelig aandoende manier, waarin de vijf blazers - trompet, trombone, tuba en twee altsaxen - hun partijen blazen, schijnbaar zonder onderlinge samenhang. Dan weerklinken de eerste drumslagen en worden er stevige akkoorden neergezet. Het is gedaan met de rust. Hierop volgt een jankende gitaarsolo van Ketil Gutvik, krachtig begeleid door het slagwerk van Andreas Wildhagen. Als dan vervolgens de beide bassisten zich erbij voegen en tot slot Nilssen-Love zelf, is het geluid intussen aangezwollen tot een heuse orkaan.

In 'Fendika' is het tubaspeler Per Ake Holmlander die voor bijzondere momenten zorgt. Vibrerend, piepend en knarsend perst hij de meest bizarre klanken uit zijn instrument. De daaropvolgende solo's op altsax van Julie Kjar en op trompet van Thomas Johansson zijn van een ongenaakbare schoonheid, scherp en gevoelig tegelijk. Beide solo's kenmerken zich door een bijna bezwerende toon, ondersteund door een lome beat, waar het krachtige en hoekige slagwerk continu doorheen klinkt.

In 'Circle In The Round' komt de elektronica uitgebreid aan bod. De noiseklanken die Tommi Keränen hier produceert zorgen voor spannende momenten in combinatie met het beukende slagwerk van Nilssen-Love. Waarbij de strak geblazen akkoorden hier zorgen voor de broodnodige afwisseling van deze helleklanken. In de toegift 'Fortar Hardar', een concert op zich, gaat de groep nog één keer volledig los. Dit is het moment voor Klaus Ellerhusen Holm met een razende, scheurende solo op de baritonsax, ondersteund door Nilssen-Love en bassist John Rune Strom. [Source](#)

Suoni Per Il Popolo Festival, Québec, 2015

Les férus de jazz contemporain savent l'envergure du batteur norvégien Paal Nilssen Love, l'un des plus sollicités à l'échelle internationale. Au Québec, les habitués des Suoni Per Il Popolo et du FIMAV (à Victoriaville) ont admiré son jeu à maintes reprises, fut-ce aux côtés de pointures telles Peter Brötzmann, Ken Vandermark et Joe McPhee, ou encore au sein d'ensembles très puissants - on pense au superbe quintette Atomic... qu'il a laissé pour mener les destinées de ce Large Unit, invité aux Suoni samedi et dimanche.

Fin des années 90, Paal Nilssen Love fut rapidement considéré comme un jeune prodige de la batterie. Il s'est taillé la réputation d'un virtuose explosif, volcanique, hautement créatif. Le temps passe très vite... Le batteur a déjà 40 ans et doit assumer son âge, son expérience, son leadership. Samedi et dimanche à la Sala Rossa, il sera à la tête d'un ensemble de onze musiciens norvégiens l'incluant. L'an dernier, son Large Unit a lancé l'album Erta Ale sous étiquette PNL (qui lui appartient), voici la performance sur scène dont on promet deux programmes distincts ce week-end.

«C'est la première fois que je viens à Montréal avec le Large Unit. Nous avons fait une tournée en Norvège il y a un an et demi, une deuxième en Europe le mois dernier, et nous voilà en Amérique du Nord pour 14 concerts. Je dirige le groupe, j'en compose la musique et en gère la tournée. On peut en déduire qu'il s'agit de mon principal projet. Cela me tient vraiment à coeur, car j'y présente les forces montantes de la musique improvisée en Norvège.»

L'idée de ce Large Unit, indique notre interviewé, a germé dans un contexte... forestier.

«Il y a deux ans, j'ai fait une résidence d'artiste dans les bois de Norvège. J'y ai réfléchi à ce que je pourrais réaliser avec des groupes de différentes tailles et instrumentations. Je rêvais de fonder grand ensemble depuis un bon moment, il faut dire. J'y voyais l'occasion de travailler avec des joueurs plus jeunes. J'ai fait mes devoirs; je suis allé entendre sur scène nombre de musiciens émergents, j'ai ensuite procédé à leur recrutement. Lorsque avons répété tous ensemble, j'ai vite réalisé que ce serait beaucoup plus qu'un projet de résidence; j'avais devant moi un groupe professionnel avec qui j'enregistrerais et je partirais en tournée. Très beau défi que d'implanter ces jeunes sur la scène internationale!»

Un défi, effectivement, aussi une nécessité: plusieurs musiciens du jazz contemporain ont pris de l'âge, il faut une relève et de nouvelles idées pour relancer le style.

«Nous avons besoin de sang neuf, admet le batteur. Et c'est pourquoi je suis très

heureux de diriger cette formation. Tout le monde ici est à l'écoute de l'autre, humble et conscient des enjeux que pose le jeu collectif. Nous évoluons à chaque concert, retravaillons sans cesse notre répertoire. C'est un pur bonheur que d'écrire pour des musiciens qui donnent leur maximum et n'angoissent pas sur leurs erreurs possibles.. Je n'avais jamais rien accompli de tel auparavant. J'ose croire que cela reste toujours frais, du moins jusqu'à maintenant.»

Et comment situer le travail de ce Large Unit dans le vaste courant du jazz contemporain? Un mot résume l'approche préconisé par Paal Nilssen Love: diversité.

«Les membres de cette formation sont tous ouverts d'esprit, forcément traversés par plusieurs musiques. À l'ère de l'internet, les influences pullulent: il y a tant de musique en ligne. Cela a également une incidence directe sur mon jeu et ma musique; par exemple, les rythmes brésiliens et éthiopiens m'ont beaucoup inspiré ces derniers temps. Qui plus est, tous mes musiciens se trouvent dans d'autres groupes dont ils importent les pratiques. Et exportent ce qu'ils développent au sein du Large Unit.»

Autour de deux paires de bassistes et batteurs, s'échafaude ainsi le Large Unit. Instruments acoustiques, électriques et électroniques en complètent la lutherie à géométrie variable.

«Nous pouvons jouer dans différentes configurations pendant un même concert, de manière à permettre à chacun de décoller. Nous pouvons offrir des séquences plus écrites, d'autres plus texturales, d'autres plus aléatoires ou complètement bruitistes. Les rythmes peuvent y être jazz, africains ou brésiliens. Bref, il s'agit du mélange qui me définit par les temps qui courent.»

Dans le cadre du festival Suoni Per Il Popolo, le Large Unit de Paal Nilssen Love se produit samedi, 20h30, et dimanche, 20h, à la Sala Rossa. Les musiciens sont: Jon Rune Strøm, contrebasse et basse électrique, Andreas Wildhagen, batterie, Paal Nilssen-Love, batterie, Mats Äleklint, trombone, Christian Meaas Svendsen, contrebasse et basse électrique, Klaus Ellerhusen Holm, saxophones alto et baryton, Julie Kjaer, saxophone alto, Thomas Johansson, cornet, Per Åke Holmlander, tuba, Ketil Gutvik, guitare électrique, Tommi Keränen, électronique. [Source](#)

Downtown Arts Center, 2015, by Walter Tunis in Musicalbox

“Ready to rock?”

That was the call to places by Paal Nilssen-Love for the 10 fellow musicians of the aptly titled Large Unit last night at the Downtown Arts Center.

But as anyone who has witnessed the Norwegian drummer in action at his numerous

appearances here over the last 13 years for the Outside the Spotlight Series, “rock” is a relative term.

When he cranks into action, Nilssen-Love packs the precision and sonic assault of a schooled rock drummer. That happened several times during this 80 minute performance, creating a percussive firestorm as dueling rhythm sections punctuated the sometimes placid, sometimes corrosive sounds of a potent front line of horns and winds.

But Nilssen-Love is an improviser of the first order and Large Unit – composed of players from Norway, Finland, Sweden and Denmark – is a jazz army that fleshed out compositions by the drummer with modern classical flourishes, free jazz immediacy and a curious symmetry that sounded, well, Nordic.

The show-opening Austin Birds was an open display of the band’s cagey dynamics in action. A whirl of electronic static from Tommi Keranen introduced the Large Unit sound in increments – strains of tuba from Per Ake Holmlander lifting out of a sonic fog, guitarist Ketil Gutvik and Nilssen-Love battling over two different bassists (Christian Meaas Svendsen and Jon Rune Strom) and exchanges from the four-member front line. Then everything hit head on and accelerated with the aural force of a rocketship, gaining speed and intensity until the music receded and splintered.

The down side of such a make-up was that several players were often left with little to do. For much of the performance, one rhythm section sat out as the other propelled the music. Other musicians – specifically, Gutvik – seldom got much elbow room in Large Unit’s almost inclusive sound.

That was likely part of Nilssen-Love’s design for the music. The dynamics created an almost Zappa-like undercurrent during Erta Ale 2. But in a leaner passage, the tune yielded a sparse, willowing exchange between Keranen and trombonist Mats Aleklint so symmetric that it became tough difficult to differentiate the electronic ambience from the organic improvising.

Then there were tunes like Circle in the Round that simply exploded with color – cartoon like bass runs, trombone led grooves and the two rhythm sections tossing rhythmic shifts back and forth. Topping it all was a horn/wind melody that wound this circus up with a pastoral coda that sounded almost mournful.

It was a lot to take in. But such were the challenges and rewards that resulted in having a jazz battalion like Large Unit around to shake up the senses. [Source](#)

Vancouver International Jazz Festival, 2015, by Alexander Varty

Paal Nilssen-Love balances subtlety with full power

For me, one of the undeniable highlights of the past decade was catching the Scandinavian improv quintet Atomic in an oceanside lodge on one of the Gulf Islands. The beauty of the setting coupled with the ferocity of the music made for an unforgettable experience—and even if my companion at the time compared it to being “scrubbed all over with steel wool”, she meant it in the best possible way.

Atomic’s drummer, Paal Nilssen-Love, has no difficulty interpreting that as praise. “Some people are into that,” he says with a laugh, checking in from his home in Oslo. Those who are will get three chances for further exfoliation during the TD Vancouver International Jazz Festival, with Nilssen-Love presiding over a virtual showcase of Nordic improv talent at the Roundhouse Community Arts and Recreation Centre. The occasion is nominally the local debut of his Large Unit, an 11-piece juggernaut of musicians from Norway, Denmark, Sweden, and Finland, but it’s also going to be much more than that.

“When I put this together there were two already-established trios within the group, so my idea was, ‘Okay, for sure I’ll take advantage of that in the music and the compositions,’ ” Nilssen-Love explains. “But also on the road we could say, ‘Let’s have a set with this trio, and one with that trio, and then have the full ensemble.’ In Vancouver, we have the whole day, so we can present established groups within the group as well as other configurations.”

The plan is for Nilssen-Love and his colleagues to play in various small-band settings at 1:30 p.m. and 3:15 p.m. before convening the full ensemble at 5 p.m. And the payoff includes getting to know the various musicians, most of whom are new to the West Coast, as individuals before hearing what they can do as a collective.

“Hopefully, people will come, stay the whole day, and hear a very big, big variety of what the group and its members can sound like,” the drummer explains. The concert should also be a chance to hear a different side of Nilssen-Love’s music. His past Vancouver appearances, especially with Mats Gustafsson’s free-jazz “cover band”, the Thing, have tilted toward the noisy and energetic side of the spectrum, but his new project will allow for a more ruminative approach.

“I like the energy, and I like when there’s some sweat going on,” the drummer explains. “But it’s funny with this band: there can be gigs where there’s some sweat, but I’m not drenched in sweat, like if I’m playing with the Thing or in a duo with Peter [Brötzmann] or Ken [Vandermark] or whatever. I do want to have some very quiet parts in the music, for sure, and there are. The tunes also invite a more subtle kind of playing, but I want people to put 100-percent energy into it, whether it’s a ballad or a full-on thing.

“It’s not a sort of full-on racket for an hour; I’m not interested in that,” he adds. “I want to bring out as much variety as you can with 11 different instruments—and, not least, the 11 different personalities that will be on-stage.”

Paal Nilssen-Love's Large and Small Units play the Roundhouse Community Arts and Recreation Centre next Saturday (June 27) as part of the TD Vancouver International Jazz Festival. [Source](#)

Suoni Per Il Popolo Festival, Québec, 2015, by Maxime Bouchard in Camuz

Mon Suoni 2015 se terminait dimanche soir avec le 2e concert en sol montréalais du Paal Nilssen Love Large Unit. En plein milieu d'une importante tournée qui débuta le 13 juin à Brooklyn, pour se terminer à Seattle le 28 juin (13 villes, 14 concerts) le Large Unit remettait ça à la Sala Rossa, après y avoir joué la veille. On annonçait un spectacle complètement différent.

Paal Nilssen-Love Large Unit, 21 juin, Sala Rossa, 21h

Le Large Unit, ce sont 11 musiciens, dont plusieurs font partie du renouveau jazz scandinave. Son leader est le super batteur Paal Nilssen-Love, et il forma ce groupe avec l'objectif de donner une tribune aux jeunes talents suédois en particulier. On peut découvrir cet ensemble en écoutant l'album triple Erta Ale, paru en 2014 sur le label de Nilssen-Love, PNL. Un nouvel EP est disponible depuis peu, Rio Fun. La deuxième partie du concert revenait sur la matière de ces disques avec de nouvelles compositions.

Petite et grande formation

Pour le premier set toutefois, nous avons eu droit à 4 mini formations (small combos) se succédant adroitement pendant 45 minutes. Le concert débuta avec le batteur Andreas Wildhagen et Tommi Keränen à l'électronique.

C'était assez gras merci comme départ, Keränen surprenant un peu tout le monde en saturant l'espace bien comme il faut, avec des couches de noise. Puis vinrent les remplacer Per Åke Holmlander au tuba, Mats Åleklint au trombone, et Thomas Johansson au cornet. J'ai bien aimé le jeu du cornettiste, incisif et expressif. La transition se poursuivit avec un autre trio, cette fois celui du guitariste Ketil Gutvik, du contrebassiste Jon Rune Strøm et de la saxophoniste Julie Kjaer. On remarqua la technique particulière du guitariste Gutvik. Très percussif, il frappe les cordes, les pince rapidement, sans jamais réellement enchaîner des accords faciles. Il jouera aussi de la guitare « préparé ». On pense à Marc Ducret.

Finalement, le leader s'installa derrière sa batterie pour un dernier trio, avec au sax alto Klaus Ellerhusen Holm et Christian Meaas Svendsen à la contrebasse. Sans doute le meilleur moment de la première partie, grâce à la polyrythmie de Nilssen-Love, mais surtout au jeu endiablé de Christian Meaas Svendsen à la contrebasse. Super rapide, il se démène tel un Barry Guy utilisant parfois une baguette de batterie sur les cordes, la

coinçant. Il jouera aussi avec l'archet couvrant la totalité de son instrument.

Nous étions ici dans l'improvisation plutôt brute, peut-être un peu codée dans le temps, afin d'amorcer les transitions puisque jamais la musique ne s'arrêtera. Chacun des musiciens a ainsi pu se mettre en valeur, nous démontrer sa personnalité et se réchauffer pour la suite.

Décharge scandinave

Au retour de la pause, nous avions droit à l'ensemble complet et ce fut un mur de son comme le veut l'expression consacrée, d'autant plus que le groupe jouait sur un praticable devant la scène, et non sur la scène. Nous étions très près du groupe. Le programme consista en 4 compositions assez différentes l'une par rapport à l'autre, avec un 5e morceau au rappel suite à une ovation. Le public fut réceptif toute la soirée, acclamant les bons climaxes. Car climaxes il y a eu.

Sans révolutionner le genre, le Large Unit propose un jazz parfois très minimaliste, épuré, exploratoire, avant de se soulever afin d'atteindre un jeu d'ensemble précis où le groove explose. Nous sommes alors proche du rock, voir punk-rock. La présence de deux batteurs et de deux contrebasses/guitares-basses procure des effets de polyphonie pouvant délivrer des décharges énergétiques intenses. Le deuxième morceau ("Culius" ?) fut en ce sens un bel exemple du potentiel de ce groupe. Longues improvisations, montée dramatique, bass-groove, up-tempo, thème d'enfer, couches subtiles d'électros, cris de la foule ! Une réussite. La meilleure pièce de mon Suoni 2015. Le Large Unit en pleine action balance entre la musique intellectuelle et les tripes.

Il ne faut pas penser que c'est up-tempo tout le temps. C'est plutôt le contraire. On joue beaucoup sur les nuances, les solos (parfois moyens), l'improvisation lente, en progression. On prend le pari de l'écoute et de la retenue. On joue rarement tous en même temps. Néanmoins, c'est lorsque le groupe est en mode « full swing » que l'on apprécie davantage cette musique. Assez généreux, le 2e set se conclura calmement, avec un rappel au long solo de flûte de Julie Kjaer, pour plus d'1h15 de musique au total.

Je ne crois pas que l'on peut crier au génie avec ce groupe, puisque les procédés utilisés sont largement connus des jazzophiles. Cependant, le résultat final mérite l'ovation. Il faut dire qu'il est ambitieux aujourd'hui de mener un tel projet dans une tournée qui, j'en suis sûr, marquera chacun des musiciens du groupe. Il est aussi très intéressant de pouvoir séparer l'ensemble en plusieurs sous-groupes. Qui sait, peut-être qu'avec le temps, le Large Unit deviendra une sorte de Jazz Messenger de son époque.

Le Suoni est déjà terminé. Je me retrouve avec 3 affiches, 1 CD-R, un vinyle, un tee-shirt du Large Unit (y avait même des bobettes !), quelques frissons et plusieurs beaux souvenirs soniques. [Source](#)

Oslo Jazz Festival, 2015, by Jan Granlie in Salt Peanuts

Fredag tidlig på kvelden havde freejazzen sit enlige programpunkt på Oslo Jazzfestivalen. Lidt en skam fordi freejazzen i disse år faktisk er en af jazzens mest vitale udtryksformer, og Victoria var da også ganske velbesøgt ved anledningen. Så var det da heller intet mindre end Paal Nilssen-Love Large Unit orkester, som fik råde på scenen. Og det gjorde de godt.

Det var i 2013 Nilssen-Love fandt det betids at udmønte sine erfaringer fra medlemsskabet i Peter Brötzmanns Chicago Tentet til at starte sit eget band med egen musik. Orkestret er internordisk sammensat, ikke mindst med de to stærke svenskere, trombonisten Mats Äleklint og tubaisten Per Åke Holmlander, men også med den danske fløjtenist og klang-nuancerende altsaksofonist, Julie Kjær, samt finske Tommi Keränen med sine underfundige elektroniske lyde. Desuden blev musikken ved denne anledning specielt krydret med brasiliansk perkussion af Celio de Carvalho og Paulinho Bicolor. Instrumenteringen i øvrigt med to bassister, to tubaister og to trommesæt bag om de fire frontblæsere (bildet) Äleklint, Thomas Johansson på trompet, Klaus Ellerhus Holm på alt- og barytonsaksofon samt Julie Kjær gav stor fleksibilitet i orkestrets lydbilleder. Seksionsvise antifonier, fin dynamisk disponering samt forrygende frit solospil – ikke mindst i to vibrerende soli af Ketil Gutvik på guitar – er blot nogle kendetegn for et helhedspræget, frigørende koncertforløb på Victoriascenen.

Helhedspræg genfandt jeg derimod ikke på samme scene senere på kvelden. Den legendariske italienske trompeter, Enrico Rava, som denne aften udelukkende spillede på flygelhorn, havde annonceret at vi skulle møde «The Dark Side of Jazz». Det kunne ikke skræmme et publikum, som på festivalen både er blevet tilbudt «Dommedag ifølge Paulus» af Paolo Vinaccia og «For Individuals Facing the Terror of Cosmic Loneliness» af Mari Kvien Brunvoll og Stein Urheim. Og det var vel også at forvente at Rava og hans italienske kvintet snarere ville vise os ny fascinerende «noir»-sider af jazz.

Men spørgsmålet herom fandt jeg intet svar på. Gennem de første tre lange numre undrede jeg mig over den tilsyneladende tilfældighed hvormed musikerne gik ind og ud af spillet, som om parolen var: «Spil hvad du vil, når du vil, uden hensyn til de andre!». (Utænkeligt om dette mon skulle være en usaglig parodi på free jazz som værende «jazzens mørke side»). Især Rava kunne virke uengageret i projektet med ultrakorte fraser vekslende med at pusle med ventilerne, mens dog den djærve sicilianske saksofonist Enzo Favata syntes at gøre ihærdige anstrengelser for at få musikken til at hænge sammen. De tre medspillere på guitar, bas-guitar og trommer, gav ej heller indtryk af at være af nogen betragtelig kaliber. Først fra fjerde nummer, som viste et klart harmonimønster, begyndte en mere regulær «spilfordeling», så man i stedet kunne få tid til at spekulere på om også lydmandens engagement vart utilstrækkeligt. Alle instrumenterne klang skrattende. [Source](#)

Tampere Jazz Happening, 2015, by Jouko Kirstilä in Jazzrytmit

Tuntuu siltä, että free-jazzin kovat sanansaattajat haluavat myös koota pienryhmien lisäksi tuhoavalla voimantuotolla toimivia isoja kokoonpanoja, vaikka vain projektiluontoisesti yhtä konserttia varten. Mikäs siinä antaa mennä, sillä tätä uhmaa on hauska kuunnella. Rumpali Paal Nilssen-Love on varmaan yksi eniten Tampere Jazz Happeningissä vierailleista muusikoista.

Hänen nimeään kantava, Molden jazzfestivaalilla 2013 kasattu, Large Unit, yhteispohjoismainen Big Band -voimakone esiintyi isolla puhinalla lauantai-iltapäivällä Pakkahuoneen lavalla. Tällaisten isojen ryhmien soitossa on yleensä mukana sellaista eläimellistä raakuutta, millä mennään upottavassa suossa kuin Mika Myllylä aikoinaan hullun raivolla. Siinä hommassa raja-aidat kaatuvat kuin elokuvissa balsapuusta rakennetut ovenkarmit.

Yhtye on ehtinyt julkaista kaksi levyä, ensimmäinen First Blow ei ollut täyspitkä albumi, mutta viime vuoden ensialbumi Erta Ale on massiivinen kaksituntinen kolmella eri formaatilla julkaistu teos, mikä sisältää sekä live-äänitteitä että studiossa soitettua musiikkia. Kaikki musiikki on Nilssen-Loven käsityötä.

Vastaavia musiikin voimapatteristoja on toki Tampereella ollut aikaisemminkin esimerkiksi Peter Brötzmann Chigaco Tentet ja Circulazione Totale Orchestra, joissa molemmissa Paal myös soittaa. Large Unitissa Paal on luvannut pyrkivänsä löytämään oman polkunsa tällä voimakoneiden tutkimattomalla erämaajotoksella.

Lavalla tämä vuoristokone ei ääntä säästellyt. Soittajat ovat enimmäkseen nuoria norjalaisia muusikoita, mutta yhtyeeseen kuuluu myös suomalainen noise-velho Tommi Keränen, joka sai kunnian aloittaa kappaleen Austin Birds omalla rätinäällä, pihinäällä ja suhinaa sisältäneellä ”piuhasulkeisella”.

Siitä homma käynnistyi ja erinomainen ruotsalaispasunisti Mats Äleklint otti ohjat käsiinsä pitkän ryntäilevän soolonsa voimalla, muiden puhaltajien jaellussa voimakkaita välihuomautuksia torvet tötteröllä. Yhtyeen ainoa naissoittaja tanskalainen saksofonisti Julie Kjør kiisteli välillä Äleklintin kanssa omalla sooloilulla.

Taustalla pitkän linjan tuubisti Per Åke Holmlander puhalteli tasaista matalaa tehojumputusta, johon lisää juurihoitoa antoivat kaksi basistia Jon Rune Strøm ja Christian Meaas Svendsen. Paalin ollessa odottavaisen hiljaa toinen rumpali Andreas Wildhagen piti tehonyrkkiiä tanakasti kantavassa ryöpytyksessä. Lisää raastavaa virtaa koneeseen tuuppasi omintakeisella tekniikalla otelautaa raapinut sähkökitaristi Ketil Gutvik. Tunnelma oli kuin top-fuel -kiihdytysauton varttimailin räjähtävä rykäisy ja sitten pallovarjo esiin jarruttamaan, ettei mene pitkäksi. Räväkkää menoa lisäsi vielä

trumpetillaan räiskähtelevästi vedätellyt Thomas Johansson. Massiivinen jytinä oli siinä vaiheessa jo muuttumassa tulisieluiseksi hysteriaksi tärymittareiden hakatessa tappia punaisella alueella.

Eipä se vielä riittänyt, Paal tuli mukaan ja matka jatkui kahden rumpalin taktiikalla. Tuuban ääni voimistui mahtavaksi jytinäksi ja kaikki puhaltajat yhtyivät infernaaliseen pauhuun tuutaten yhtä aikaa raivoa ulos torvistaan. Ketil Gutvik rääpi kitarastaan uudestaan järkyttävän hirvittävän kiihdytysvaihteen ja sitten tuli äkkinäinen pysähdys, ilmeisesti joku nosti jostain stop-taulun ylös, ja ääni laski nopeasti Julie Kjøerin alkaessa soittaa omaa sooloaan saksofonilla.

Mutta ei pitkä ensimmäinen kappale siihen loppunut, kuului tuskaista vingutusta ja hetken päästä alttosaksofonisti Klaus Holm lähti hurjaan rynnistykseen, johon trumpettisti Thomas Johansson vastasi uudestaan raivokkaalla omalla soolollaan.

Kaksi rumpalia raivosi molemmilla sivustoilla ja loppua kohden Keränen väijyi tilaisuutta lisätä kuumaa virtapiiriä sekaan ja kohta piuhat olivat punaisena ja palavan lihan käry nousi ilmaan sormien palaessa käppyrälle. No, ei nyt ihan näin sentään käynyt, mutta jotain sinne päin.

Matka jatkui kolmen muun kappaleen ajan vielä tehokkaana huimien runttaavien soolojen vyöryttäessä hurmoksessa tehopakkausta eteenpäin erinomaisesti svengaten. Välillä tunnelma oli kuin katujyrä olisi ajanut yli, mutta kohta taas hirveä sykloni pyöritti kehoon täydet ilmat myrskyn keskellä.

Paal Nilssen-Love Large Unit osoitti millaista massiivista ulostuottoa voimakas 11-henkinen miehistö saa aikaiseksi, kun soittimista rypistetään viimeinenkin alkuvoima irti. Soittajilla oli henki päällä ja Paal oli antanut suuria vapauksia heille esittää omia näkemyksiään soiton aikana ja näyttää osaamisen taso. Tämä oli maanjäristyksen lailla toimivaa free-jazzia voimakkaimmillaan, todellista musiikkimyrskyä kerrakseen.

[Source](#)

Fasching Jazz Club, Stockholm, by Jan Granlie in Salt Peanuts

I de siste årene har det dukket opp flere større band som tar den fritt improviserte musikken noen steg videre. Vi har lenge hatt Globe Unity, Peter Brötzmann Chicago Tentet, Intant Compocers Pool (ICP) med flere.

For noen år siden dukket saksofonisten Mats Gustafsson opp med sitt megaorkester, Fire!Orchestra, en fullstendig vanvittig ide om å føre trioens Fires musikk noen steg videre. Dette har resultert i en rekke fantastiske konserter og plater, og orkesteret er hele tiden i utvikling.

Saksofonisten Mats Gustafsson samarbeider med bassisten Ingebrigt Håker Flaten og trommeslageren Paal Nilssen-Love i den hardtsvingende trioen The Thing.

Jeg vet ikke om det var Gustafssons ville ide om å sette sammen et stort band, som fikk trommeslageren Paal Nilssen-Love til også sette sammen et større band, men det gjorde han, med stor suksess.

Nå er de ute på nok en større turne. 11 jobber i Sverige, Norge, Russland, Tyskland og Polen, hvor turnestarten var lagt til Stockholm og jazzklubben Fasching i går kveld.

En godt besøkt tirsdagkveld, hvor bandet presset seg sammen på scenen, som ikke er beregnet for særlig større ensembler enn en kvartett eller kvintett.

Ytterst til venstre, bare såvidt oppe på scenen, finner vi gitarist Kjetil Gutvik. Foran troner blåserekka med svenske Mats Äleklint (trombone), Thomas Johansson (trompet), Klaus Ellerhusen Holm (klarinet, altsaksofon og barytonsaksofon) og danske Julie Kjør (altsaksofon og fløyte), før vi finner finske Tommi Karanen med sin elektronikk på høyre flanke. Bak ham sitter trommeslageren Andreas Wildhagen, før vi får bassrekka med Christian Meaas Svendsen, Per-Åke Holmlander (tuba) og Jon Rune Strøm. Ved siden av dem holder kapellmester og sjefen sjøl, Paal Nilssen-Love hus, med sine trommer.

Det starter litt usikkert, følte jeg. Klaus Ellerhusen Holm leder an på altsaksofon i ei ny låt jeg ikke klarte å oppfatte tittelen på. Resten av bandet kommer smygende inn, og vi er i gang. Julie Kjør kommer med et flott soloparti på altsaksofon, før Mats Äleklint tar over med en sedvanlig og heftig trombonesolo.

Og slik fortsetter det. Noen nye låter, og noe eldre stoff. Thomas Johansson styrer mye av regien fra sin sentrale plass midt på «første rad». Innimellom koker det, og det virker som bandet «setter seg» et stykke ut i første låta.

Hvis man kjenner til Gustafssons enorme groove og trøkk i Fire!Orchestra, og forventer å få noe av det samme her, så blir man kanskje litt skuffet. I Large Unit er det mye mer dynamikk og ikke like groovebasert som hos Gustafsson. Derfor skiller de to megaensemblene seg godt fra hverandre.

Mot slutten av andre sett får vi også høre Kjetil Gutviks gitarspill i front. Helt særeget og flott. Ellers må man bare trekke fram saksofonisten Klaus Ellerhusen Holm og trombonisten Mats Äleklint, som de ledende solistene denne kvelden. Men uten Wildhagen og Nilssen-Loves eminente «samtaler» på trommer, og bassrekka, særlig med Holmlanders flotte tubaspill, så hadde Large Unit lett kunne blitt litt slappt.

Nevnes bør også bandets eneste kvinnelige medlem, den danske altsaksofonisten og fløytisten Julie Kjør, som bare blir bedre og bedre etterhvert som tiden går, og trompeteren Thomas Johansson, som låter nesten som en høydetrompeter i et stjernestorband når han trækker til.

En flott kveld på Sveriges nasjonalscene for jazz, og en fin forsmak på resten av turneen, som fortsetter i kveld på Jazz Evidence på Kongsberg, før turen går til Skien, Århus, Tampere, Moskva, Warsawa, Krakow, Berlin og Trondheim. [Source](#)

Tampere Jazz Happening, 2015, by Niels Overgård in Jazznyt

Der blev byttet rundt i programmet da Paal Nilssen-Love Large Unit blev forsinkede efter, at de aftenen før havde spillet på Atlas i Århus. Paal Nilssen-Love er trommeslageren i The Thing. Det store band med dobbelt bas og trommer, fem blæsere, guitar og elektronik kan på mange måder godt minde om The Thing kollegaen Gustafssons Fire! Orchestra. Og så alligevel ikke. Det er stramt struktureret musik med rytmisk base der ind i mellem går i free og massivt noise. Der er elementer der går tilbage til tidlig Ornette Coleman, der elementer fra rock, der er elementer fra Sun Ra. Bandet der bl.a. har danske Julie Kjør med på altsax og fløjte har også finske Tommi Kerränen med på noisy elektronik. Bagovervæltende og lyrisk. [Source](#)

Berlin Jazz Festival 2015, by Josef Woodard Downbeat Magazine

Berlin Jazz Fest Opens Exciting Chapter with Nilssen-Love, Zenón

Posted 11/19/2015

Vincent Peirani at the 2015 Berlin Jazz Festival (Photo: Camille Blake)

One of the unique and distinguishing aspects of the Berlin Jazz Festival, an important autumnal event in the jazz festival year, is its rotating director's chair, which makes for an ever-shifting change of the aesthetic guard every few years.

This year's new director is British journalist Richard Williams, who follows on the heels of recent directors Bert Noglik, Nils Landgren and Peter Schulze.

Last year marked the milestone 50th anniversary for this festival, born in the infancy of the Berlin Wall and the East-West chasm in Berlin. For this year's edition, which ran Nov. 5–8, Williams' stated that his intention was to "ask what jazz is, and what it can become." To that end, he put on a strong, provocative and varied program, rising to the Berlin Fest challenge of juggling musical adventures with comforting traditions.

Attendees got a taste of the delicate balance on opening night, which commenced daringly with the abstract and largely improvisational Berlin-based Splitter Orchester, giving a powerful yet detailed and subtly gestural reading of guest trombonist-electronician-composer George Lewis' "Creative Construction Set." The strongest show of the festival, however, was a masterful and ever-searching performance by trumpeter Ambrose Akinmusire, who led his quartet (with special guest vocalist Theo Bleckmann) for the closing set on Nov. 8.

Also on opening night, singer Cécile McLorin Salvant demonstrated the kind of jazz intelligence and theatrically tinged dynamism that makes her one of the most exciting new vocalists on the scene.

Another potent young voice, virtuosic French accordionist Vincent Peirani, mixed up musicality and post-fusion fodder, mostly agreeably. Sneaking over from the festival central of the Festspiel compound to the A-Trane nightclub, I caught a few enticing tunes and angular post-Mehldau-ish attitudes by emerging German pianist—and Blue Note recording artist—Julia Kadel, who appeared with a trio.

Of the British music in the mix, impressive young trumpeter Laura Jurd's Dinosaur offered up some savory, funk-fueled neo-fusion grooves, while Dylan Howe's Subterraneans took on David Bowie's "Berlin" era material in a way that worked for some, less so for others—lacking, as it did, the necessary heroism and brooding ambience. Hearing the band slather "Warszawa" (from 1979's *Low*) in a swing pulse seemed almost to broach parody, with a visual component of walled-Berlin-era footage.

The best British work came from veteran and inspired idiom-splicing pianist Keith Tippett and his octet, maneuvering nimbly over Tippett's brightly conceived Celtic adventure "The Nine Dances Of Patrick O'Gonogan."

After Tippett, the geo-cultural GPS moved from the British Isles to the Puerto Rican/New York City scene, via the vibrant and gifted alto saxophonist and conceptualist Miguel Zenón and his fascinating "Identities Are Changeable" project.

On Nov. 7, Charles Lloyd brought his cross-cultural "Wild Man Dance" project to a crowd of eager listeners. Opening for his set was the supple and dazzling Tigran Hamasyan Trio (now linked with ECM, Lloyd's longtime label home before a recent move to Blue Note). But this reviewer was pulled away by the lure of catching the remarkable Paal Nilssen-Love and his Large Unit, one of the most stellar examples of a free-improvised big band project.

The band, a two-drummer/three bass (including tuba) ensemble, whose star players included trombonist Mats Aleklint and saxophonist Julie Kjaer, moved seamlessly from slinky Mingus-isms to raucous blasts to free-ranging "outside" gusts.

This is a still-young and galvanizing band to watch—and savor. If something was missing, it was exposure to the leader's own stunning force as a drummer. But he's busy formulating a new musical mission for his Unit and thinking in ensemble terms here.

From quite a different expressive corner, but also deeply etched with the will to improvise, the cultish Australian trio known as the Necks, 30 years into their free-minimalist life as a band unlike any other, presented a special show, on multiple fronts.

Performing in the historically significant Kaiser-Wilhelm-Gedächtnis-Kirche chapel (adjacent to the World War II-damaged memorial church on the Ku Damm), the Necks transformed this blue-suffused, stained-glass-window-enshrouded space into an entrancingly hypnotic enclosure. As director Williams explained, this was only the fourth time that keyboardist Chris Abrahams had played organ, rather than piano, and the first time the band had played in a church.

What resulted was a spontaneous, organically structured hour-plus piece, mystical and almost Morton Feldman-ish in its contemplative yet detached introspection. These musicians have invented their own sense of groove, removed from any other group's, and reached new heights and new ambient dimensions in the process. The unfolding here-and-nowness of the set was nearly overwhelming.

(Note: To read a review of Paal Nilssen-Love's performance at the 2015 Vancouver Jazz Festival, click [here](#). To see the DownBeat 2015–'16 Fall/Winter Festival Guide, click [here](#).)

**Paal Nilssen-Love Nimble Guides
'Large Unit' Ensemble at Moers Fest**

Posted 7/28/2014

**Moers Festival, 2014
by Josef Woodard
Downbeat Magazine**

Germany's Moers Festival, which took place from June 6–9 in its namesake city, is one of the long-standing guardians of jazz's avant-garde.

Its strong commitment to the improvisational imperative has made it a standout on the European festival circuit for decades. The city hosts an annual Improviser-in-Residence during the year leading up to the festival. (In 2014, the artist was pianist Julia Hülsmann.) On the margins of the festival's regular concert schedule, musicians cook up free-improv sets for the "Morning Sessions" series at the local music school.

The pinnacle of the program at this year's Moers Festival came courtesy of acclaimed Norwegian drummer Paal Nilssen-Love, appearing with his aptly named "Large Unit" big band, made up of impressive Norwegian musical allies, on June 7.

Premiering last summer at the jazz festival in Molde (the drummer's birthplace), and documented on the 2013 album *First Blow* (PNL), the Large Unit made its debut appearance outside of Norway at Moers. It was a bracing, commanding encounter, serving as a fine example of the as-yet-unexplored territories where freedom and structure seamlessly merge.

Nilssen-Love—highly regarded for his varied work with saxophonist Peter Brötzmann, the brainy-brawny power trio The Thing and the musically elastic quintet Atomic—has become something of a mythic figure in experimental circles. He is also one of the great living jazz drummers, deserving of wider recognition outside the realm of free-jazz. He can serve up cathartic banging at the kit, though he actually erred on the side of restraint in his Large Unit set. (He burst forth more wildly in another Moers set, a duet with guitarist Arto Lindsay.)

But there is much more going on in his restless musical persona, especially in the setting of a solo drum performance—as a memorable show at the Kongsberg Jazz Festival in Norway a few years back attested. He has a highly refined sense of color and subtle approach, especially in his composition.

Fittingly for this drummer-fueled-and-sculpted occasion, the Large Unit was flanked by the leader and a fellow drummer, the flexible Andreas Wildhagen. They were positioned like up-front pillars in the setup, rather than nestled in the background, the traditional drummer's perch.

Nilssen-Love regulated the group's energy flow and directed the division of players and soloists, nimbly altering the textural and dynamic aspects of the group's evolving sound. Behind the drum kit and at the helm, Nilssen-Love proved his worth in the "conduction" mode, triggering sound directives, shards of structure and compact onslaughts.

Palette-wise, the Large Unit is an agreeably electro-acoustic outfit, with horn players mixing it up with the plug-in factor of Jon Rune Strøm on electric bass—balanced by acoustic bassist Christian Meeas Svendsen—Ketil Gutvik on electric guitar, and the electronics of Lasse Marhaug.

Yet the timbral core and boldest soloist contingent of the group is in the horn section, especially with tough but sensitive trumpeter Thomas Johansson (who also dazzled during a "Morning Session" the next day), free-form saxophonist Kasper Værnes and tubaist Børre Mølstad, bringing a guttural ferocity to the too rarely liberated instrument.

Ensemble consciousness was key, though, in this performance, grounded by the strong and quietly charismatic presence of the leader. Nilssen-Love proved himself a unique ensemble sound painter and in-the-moment organizer at Moers, sensitive to issues of space, yet also offering potent displays of beautiful, virtuosic drum rage.

As exciting and quixotic as many of the parts were, it was the architecture and mystique of the whole ensemble that prevailed and impressed most deeply. For a fascinating hour at Moers, the Large Unit lived large, and artfully.